

Razvoj osiguranja u bivšoj Jugoslaviji i u Bosni i Hercegovini

Police osiguranja i reklame

Zahvalnica na ustupljenoj dokumentaciji

Zahvalu upućujemo nekadašnjem direktoru Filijale Sarajevo Bobar osiguranja a.d., gosp. Mirsadu Pujagiću, na ustupljenim kopijama polica osiguranja i oglasima, odnosno reklamama do kojih je tokom svoje duge i uspješne karijere u osiguranju došao. Radi se o rijetkim dokumentima koje je trebalo dugo tražiti, uz veliki entuzijazam i ljubav za poslom osiguranja. Gosp. Pujagić je bio jedan od najboljih stručnjaka u osiguranju u Bosni i Hercegovini, sa višedecenijskim iskustvom stečenim u Sarajevo osiguranju i potom Bobar osiguranju.

Ova dokumentacija, po našem mišljenju, dodatno obogaćuje tekst koji smo već ranije objavili na svojoj web stranici, a i otkriva neke nove detalje koje nismo znali, poput godine osnivanja i osnivača društva za osiguranje Nada – iako smo kasnije pronašli i drugu dokumentaciju.

Ponavljamo poziv da nam svi koji imaju stare police osiguranja, reklamni materijal o osiguranju ili drugu zanimljivu dokumentaciju o osiguranju sa početaka razvoja osiguranja na ovom području to dostave, kako bismo sa zadovoljstvom obogatili ove naše tekstove i podijelili ih sa svima koje osiguranje zanima.

Najveći broj polica se odnosi na životno osiguranje, što ne treba čuditi, s obzirom na njihovo višegodišnje trajanje očito su čuvani s većom pažnjom kao dokumenti od vrijednosti.

Prvo ćemo prezentirati oglase, a potom police osiguranja koje smo prezentirali ravnajući se po datumu njihovog izdavanja.

Osiguravajuća zadruga Croatia, utemeljena 1884.

Najstarijem (i još uvijek aktivnom) domaćem (pod čim podrazumijevamo područje bivše Jugoslavije) društву za osiguranje, Croatia osiguranju, dajemo počasno, prvo mjesto u ovom dokumentu.

Nakon desetogodišnjeg zalaganja, osnivači Osiguravajuće zadruge Croatia gospoda Gjuro Deželić, Ivan Vončina i August Šenoa su postigli da se na sjednici Glavnog zastupstva slobodnog kraljevskog grada Zagreba 04.06.1884. usvoje osnovna pravila Croatie – osiguravajuće zadruge. U prilogu je, savremenim jezikom rečeno, reklama a iz ilustracije se može iščitati i tumačiti – naravno svako će to učiniti na svoj način – šta se reklamom htjelo postići.

Ovdje je naše tumačenje: Kosac i njegova obitelj naglašavaju porodične vrijednosti, te stoga lako moguće i značaj životnog osiguranja. Teškim radom se mukotrplno stječe imovina, koju treba zaštiti osiguranjem. Odjeća likova i katedrala u pozadini, uz sam naziv Croatia, naglašavaju duhovne i kulturne vrijednosti, kao elemente nacionalne identifikacije. Pa se stoga treba osigurati kod domaće osiguravajuće zadruge.

"CROATIA"

OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA
UTEMELJENA 1884.
PO OPĆINI SLOBODNOG i KRALJ. GLAVNOG GRADA
ZAGREBA

Zemaljski osiguravajući zavod za Bosnu i Hercegovinu Herceg-Bosna, osnovan 1910.

Osnivači su bili Hungarische Algemeine Kreditbank, Rothschild banka iz Beča i firma Dariers iz Ženeve. Sa sjedištem u Sarajevu na adresi Apelova obala, i ulazom iz Hadži Ristićeve ulice broj 2, te kapitalom od 4 miliona kruna podijeljenih u 8.000 akcija vrijednosti po 500 kruna svaka, osiguravali su od požara, robu u transportu, od tuče, te život i nezgodu. U prilogu je oglas objavljen u sarajevskom časopisu Behar, godina XI, broj 1, 15.10.1910. godine.

I 1910. godine osiguranicima je bilo važno isto što je važno osiguranicima i danas, pa je na kraju oglas potencirao niske premije, brzu i korektnu isplatu šteta.

* * *

„HERCEG-BOSNA“

Zemaljski osiguravajući zavod za Bosnu i Hercegovinu.

Ravnateljstvo u Sarajevu, Apelova obala (ulaz Hadži Ristić ul. br. 2).

Dionička glavnica K 4.000.000—

Zavod preuzima osiguranja:

- a) protipožaru (makar ga i grom, prouzročio) na zgrade, tvornice, strojeve, gospodarske i obrtne zalihe, robu, pokretninu, stoku i t. d.;
- b) proti štetama kod prevoza robe vodom, kopnom i željeznicama;
- c) proti nezgodama za pojedinačno, kolektivno, (skupno, odgovorno) osiguranje;
- d) proti štetama od tuče uz naknadu potpune štete;

**o) proti provalnoj kragiji i
f) na ljudski život, i to osigura-
ranja za slučaj smrti i doživ-
ljaja, osiguranja miraza, go-
dišnjih renta i t. d.**

**Kombinacije za osiguranje ži-
vota obuhvačaju:**

- a) osiguranja za slučaj smrti;
- b) mješovita, odnosno osigura-
nja za slučaj doživljaja i
smrti;
- c) osiguranja miraza;

**d) životne rente, koje odmah
ili su odgognjene;**

**e) rente za slučaj preživljaja,
odnosno osiguranja udovinu;**

f) osiguranja uzgojnina.

**Osiguranja života valjaju osim
zlučaja naravne smrти fakogje:**

- 1. za pogibelji rata, bez
svake doknadne premije;
- 2. za slučaj dvoboja;
- 3. za samouboštvo;
- 4. za smrt uslijed nezgoda.

Premije se računaju posve nisko (jeftino); štete se isplaćuju brzo i kulantno.

Ravnateljstvo u Sarajevu (Apelova obala, ulaz Hadži Ristić ul. br. 2) i zastupstva (agenture) u svim gradovima i većim mjestima daju rado sve upute u stvarima osiguranja i preuzimanja svake vrste osiguranja.

Sveopće osiguravajuće dioničarsko društvo Nada, osnovano 1922.

Sve do dobijanja ove dokumentacije, godina osnivanja društva Nada bila nam je nepoznanica, jer izvori koje smo koristili nisu navodili taj podatak. Osnivači su bili Prva hrvatska štedionica u Zagrebu i Croatia osiguravajuća zadruga u Zagrebu. Poslovalo je do 1937/38., kada je ušlo u likvidaciju. Nakon sloma društva Feniks, uveden je nadzor nad društvima za osiguranje, kojeg do tada nije bilo, ali ne znamo je li pooštreni nadzor doveo do likvidacije društva.

Na ovom oglasu prikazani su simboli Sarajeva koji su prepoznatljivi i danas, Gazi Husrev-begova džamija (poznatija samo kao Begova džamija) i sahat-kula. Prepostavljamo da se htjelo potencirati da se radi o domaćem, bosanskohercegovčkom društvu, iako su osnivači iz Hrvatske jasno istaknuti.

• NADA •
SVEOPĆE
OSIGURAVAJUĆE
DIONIČARSKO
DRUŠTVO

OSNOVANO GOD. 1922.

UTEMELJITELJI :
PRVA HRV. ŠTEDIONICA
U ZAGREBU
„CROATIA“ OSIG. ZADRUGA
U ZAGREBU

Herceg-Bosna, osnovana 1910.

Očito prva stranica police životnog osiguranja, u čiriličnoj varijanti, sa natpisom Polica Osiguranje na život. Kako nema datuma po kojem bi se hronološki sortirala u odnosu na ostale prikazane police, po slobodnom nahođenju je stavljamo ovdje na prvo mjesto među policama osiguranja, prepostavljajući da se ovakva verzija koristila od osnivanja društva (a moguće je da to i nije tako).

Uz likove muškarca i žene u bogatim narodnim nošnjama, na polici su prikazane na crtežu i neke poznate građevine iz Bosne i Hercegovine, poput starog mosta u Mostaru i zgrade Vijećnice u Sarajevu. Bilo bi zanimljivo vidjeti jesu li prikazane nošnje u vezi sa upotrebom čirilice, te stoga da su prikazane narodne nošnje srpske, za šta bi trebalo konsultirati etnologa. Također bi bilo zanimljivo pronaći i latiničnu verziju police, ukoliko postoji, i vidjeti jesu li i na njoj prikazane nošnje te procijeniti njihovu autentičnost i povezanost s nekim od naroda u BiH. Naime, kod pločica kojima su se obilježavale osigurane zgrade, Herceg-Bosna je koristila i čirilicu i latinicu, te je moguće da su i kod izrade polica pazili na to.

Пријавите се у агенцији
Осигурујте свој живот
Herceg-Bosna

Jadransko osiguravajuće društvo, osnovano 1838. u Trstu

Radi se o filijali italijanskog društva Riunione Adriatica di Sicurtà, a koje je dvadesetih godina 20. stoljeća kupilo od društva Karos iz Pariza paket dionica beogradskog društva Rosija Fonsijer.

Polica osiguranja života, koju objavljujemo, urađena je na temelju ponude od 18.11.1924. godine, sklopio ju je jedan trgovac iz Sarajeva, i to na period od 18 godina. Nadležno je bilo ravnateljstvo u Zagrebu, a zanimljivo je da se radi o mješovitom osiguranju života „sa zajamčenim tripostotnim godišnjim sniženjem premije, počam od četvrte godine osiguranja i sa zajamčenom bonifikacijom u slučaju doživljenja“. Bonifikacija je iznosila 25% od osigurane glavnice.

Janus uzajamni zavod za životno osiguranje, osnovan u Beču 1840.

Naziv društva čini nam se kao čudan izbor, naime Janus je rimske bog koji je imao dva lica i koji bio je bog tranzicije, te i rata i mira, ali i putovanja i prevoza. I u modernom svijetu postoji primjer društva sa istim nazivom.

Na naslovnoj stranici police je otisnut pečat s tekstom „Ovu policiu preuzelo je društvo za osiguranje života „Feniks“ u Beču, Direkcija za Kraljevinu Srba, Hrvata i Slovenaca u Beogradu pod brojem 3/80563“.

JANUS

Wechselseitige
Lebensversicherungs-Anstalt

in
Wien
constituit
im Jahre
1840.

Directions-Bureau: Wien.

I. Janushof.

Ova polica preuzelo je držao za osiguranje
zicola „Feniks“ u Beogradu, Direktorija za
Kraljevinu Srba, Hrvata i Slovenaca u Beogradu
pod brojem 3180563

Feniks, društvo za osiguranje života u Beču

Krah Feniksa 1936. godine je donio promjene na tržištu, između ostalog uvođenje nadzora nad osiguranjem. Feniks je poslovaо na području 22 države i teritorije.

Polica životnog osiguranja trgovcu iz Sarajeva izdata je u Beogradu 24.05.1928., a premija je bila plaćena u Filijalnoj direkciji Sarajevo 05.06.1928. Premija je bila plativa osamnaest godina, a isplata svote u slučaju doživljena je trebala biti 01.06.1948.

Slavija Jugoslavenska osiguravajuća banka u Ljubljani

Polica za slučaj doživljenja i smrti za trgovca iz Tihaljine. Trgovci su očito bili česti osiguranici kad je životno osiguranje u pitanju. Polica je izdata u Ljubljani 01.04.1930., a zaključena je na 20 godina.

Tarifa
2 a
21-20

„SLAVIJA“

JUGOSLAVENSKA OSIGURAVAJUĆA BANKA U LJUBLJANI

Br. police
25.852

Ugovarač: gosp. Jure Primor Ivanov, trgovac u
Osiguranik: Tihaljini,
rodjen — prema navodu dne 16. juna 1909. u Tihaljini.

Korisnik:
a) u slučaju doživljaja gosp. Jure Primorac Ivanov
b) u slučaju smrti njegovi zakoniti nasljednici.

»SLAVIJA« jugoslavenska osiguravajuća banka u Ljubljani, obavezuje se na osnovu predložene ponude i svojih općih pravila kao i naročitih uslova osiguranja, da će odmah posle smrti osiguranika a najkasnije dana 1.aprila 1950.
(pedesete) isplati osiguranu sumu DINARA:

— D V A D E S E T P E T H I L J A D A —

Ugovarač se obavezuje polagati na ime premije godišnju sumu Din 1.065.—
u god. ratama po Din 1.065.— kao i ostale nuzgredne troškove uvjet dana 1.aprila unaprijed svake godine na blagajni banke »SLAVIJE«, počevši od dana izdanja police za vrijeme od 20 godina, a u slučaju smrti osiguranika samo razliku do pune godišnje premije one godine u kojoj je smrt nastupila

Prva premija od 1.aprila 1930. do 1.aprila 1931. i ostale nuzgredne troškove, svega Dinara hiljadu i petsto sedamdeset se=položene su u gotovom prema dolje navedenom obračunu prilikom predaje ovoga ugovora.

U LJUBLJANI, dana 1. aprila 1930.

Obračun prve premije:		
Premija cijekodišnja .	Din 1.065.—	„SLAVIJA“
Upisnina drža. pol.	Din 175.—	jugoslavenska osiguravajuća banka
Biljegovina .	Din 37.20	u Ljubljani.
Ukupno .	Din 1.277.20	<i>[Signature]</i>
Kapara .	Din 1.277.50	<i>[Signature]</i>

Ako se sadržaj police ne stane sa postavima navedenim u ponudi biva se u režiu od mjesec dana posle prihvjeta police o tome konsula Izvođača, a predstavnika smatra se da je osigurani prihvatio sve iz razlika. Osiguranik može kada god želi zabilježiti na svu trošku propis sva tečaju i izdava koji je u cilju zadovoljenje osiguranom dva dana ili izgovoriti u njegovu imu.

Sarajevo 6474

G.

Jugoslavija Opće osiguravajuće društvo Beograd

Polica životnog osiguranja za direktora pilane u Fojnici. Osigurana suma (kapital, po polici) je bio za to vrijeme dosta uobičajenih 25.000 dinara. Polica je izdata u Beogradu 07.06.1930., dospijevala je 01.07.1942. Na polici je utisnut i pečat Ravnateljstva Sarajevo, preko kojeg je vjerojatno i došlo do zaključenja police osiguranja.

Zigovana plaća Društvo neposredno.

„Jugoslavija“

OPĆE OSIGURAVAJUĆE DRUŠTVO.

Polica Br. 112.059.

Tarifa IX

Ponuda Br. 113.374.

„Jugoslavija“ Opće Osiguravajuće Društvo u Beogradu, osigurava po ovoj polici, na osnovu podnijete ponude od -----15. m a j n -----1930. god. kapital od

DIN. 25.000. / DVADESET PET MILJADA -----

na život G. RIKO VRČKO, direktor filane "Inoč"

iz POJMICE ----- koji i je prema iskazu rodjen 3. jula 1890. godine
u ŽELJEZNOJ KAPLI /Austrija/ pod uvjetima ispisanim i štampanim na ovoj polici,
i obavezuju se da taj kapital isplati na dan 1. jula 1942. /četrdesetdruge/god. osiguranom
detetu ZLATI VRČKO ----- koje je prema iskazu -----
rođeno 26. decembra 1921. godine u ZAGORJU obSAVI ----- bez obzira na to
da li će G. RIKO VRČKO ----- toga dana biti u životu ili ne.

Ovo osiguranje počinje da važi u 12 sati u podne 1. jula 1930. /tridesete/g. ako su
ispunjeni zahtevi iz sl. 5. opšte uvjeta za osiguranje života.

Godišnja premija za ovo osiguranje iznosi Din. 2.002,20 ----- i plaća se
m j e s e č n o ----- po Din. 166,83 ----- to svakog 1.og u mjesecu -----
svake godine sve do smrti osigura-
nog deteta a najdalje do zaključno 1. juna 1942. /četrdesetdruge/godine -----

Ako ugovorač ranije umre, onda će se prestati sa daljim plaćanjem premija, a osiguranje
ostaje i dalje u važnosti. A ako osigurano dete umre pre ugovorenog roka, onda će se sve premije
koje su bile uplaćene do smrti detinje ili ugovorače vratiti ugovoraču odnosno njegovim
zakonitim nasljednicima -----

Sva prava koja za vreme trajanja ovog osiguranja iz ove police pripadaju
----- ugovoraču g. RIKU VRČKU -----
i mogu se prenijeti na drugog samu po pismenom pristanku Društva.

U Beogradu 7. juna 1930. god.

JUGOSLAVIJA

opće osiguravajuće društvo

Zastupništvo Sarajevo

JUGOSLAVIJA

Opće Osiguravajuće Društvo

Assicurazioni Generali u Trstu, utemeljeno godine 1831.

Polica osiguranja života izdata od strane Filijalne Direkcije Zagreb, 05.10.1931. godine.
Osiguranik je bio odvjetnički solicitator u Tuzli. Osiguranje je sklopljeno na period od 20
godina.

ASSICURAZIONI GENERALI

U TRSTU
UTEMELJENO GODINE 1831.

Osiguravajuća isprava

Filijalna Direkcija Zagreb
P. br. 538245
2999

Br. 715068

Tabela: 3
Starost i trajanje: 28/20

ispostavljena na temelju ponude Tuzla, 14. september 1931.

OSIGURANIK: Abdurahman ŽUMIĆ, odvjetnički solicitator u Tuzli,

rođen dne 20. novembra 1903. u Tuzli glasom izjave.

UGOVARATELJ: osiguranik -

OSIGURANA SVOTA: Dinara TRIDESETIHLJADA /30.000.---/

plativa je dne 5. oktobra 1951./hiljadu devetstotinapadesetprve/

osiguraniku samome, ako on taj dan doživi, ili ako bi on prije umro, odmah poslije njegove smrti njegovoj suprudi gospodji ĐEMLJI ŽUMIĆ, rođ. KUNOSIĆ -

Premija: četvrt godišnja Din 330.65 /tristotrideset i 65 para/
kao i zakonom ustanovljena državna taksa, plativa dne 5. januara, 5. aprila, 5. jula i
5. oktobra svake godine, dok osiguranik živi najduže pak kroz 20 /dvadeset/
godina.

ASSICURAZIONI GENERALI pruža ovo osiguranje putem svog potpisanih sjedišta na temelju ponude i inih pismenih očitovanja ugovaratelja i osiguranika glasom općih i posebnih uvjeta osiguranja.

Osiguranje počinje bez povrede ustanova § 2. općih uvjeta osiguranja na 5. oktobra 1931.
/tridesetprve/ dvanaest sati o podne.

Premija do	5. januara 1932.	Dan	330.65
Jednočetvrtna pristojba za polici			150.15
Državna taksa			44.20
Ukupno u gotovini plaćeno			525.---

Zagreb, dne 5. oktobra 1931.

ASSICURAZIONI GENERALI

Filijalna direkcija u Zagrebu

P. Jek Wallen

Ova osiguravajuća isprava ima četiri stranice.

Ujedinjeno, nastalo ujedinjenjem društava Vardar, Herceg-Bosna i Triglav 1933.

Polica životnog osiguranja izdata 21.04.1936. na život jednog trgovca iz Zvornika, na devetnaest godina. Na polici se nalaze imena sva tri društva.

УЈЕДИЊЕНО

АКЦИОНАРСКО ОСИГУРАВАЈУЋЕ ДРУШТВО
БЕОГРАД - ЗАГРЕБ - ЉУБЉАНА.

ВАРДАР ХЕРЦЕГ БОСНА ТРИГЛАВ
ФОНОВАНО 1910

ПОЛИСА Бр. 816.71e.

Канцеларија Сарајево

Тарифа "о"

Уговарац посл. Никола Николић, трговац, Зворник

Осигураник а/ Соња /Софија/ Видовдан 6/госп. Никола Николић
по жезлу
рођен јане 6. 15. августа 1902. г.

Уговору подлежио је за сакупну главницу: Соње/Софије Николић

Норисник до сачетује сваки од еволујих појет премија: г. Никола Николић

Уједињено „ВАРДАР“ акционарско осигуравајуће друштво објављује да ће велатити на основу поднесене понуде од 31. марта 1936. под следећим општим и нарочитим

условима суму у вредношћу од

Динара 20.000.--- динаре зелена

износа десет хиљада десет хиљада деветсто и двадесет и један десетак десетак хиљадних сума, за време приједор додатно

Осигурење је закључено уз чесечку главницу премију од Дин. 88. --
заједно са дажбином (од 13. оних устава). Премија се има платити унапред
кроз деветнаест година, свакији првог у месецу

квадратните, први пут 1. маја 1936. последњи пут
1. априла 1955. или у случају раније смрти осигуранике самим до конца

осигуравајуће године, у којој је његова смрт иступила.

УЈЕДИЊЕНО ОСИГУРАВАЈУЋЕ А. д.
Београд, дне 21. априла 1936. „ХЕРЦЕГ БОСНА“ „ВАРДАР“ ТРИГЛАВ“
Акционарско Осигуравајуће Друштво.

Обрачун:

Премија за време од 1. маја 1936.
до 1. јула 1936. Дин. 88. -

Потврђују се праћен обрачунате суме

Дисконта на полису " 68. -"
Држ. такет " 35. -"
Укупно Дин. 208. -

Нареди

Са животом одјеме

Чачаље дне 5. маја 1936.

УЈЕДИЊЕНО ОСИГУРАВАЈУЋЕ А. д.

„Вардар - Херцег-Босна - Триглав“

Заступништво

САРАЈЕВО

La Nationale, akcionarsko društvo za osiguranje života u Parizu, osnovano 1830. (tekst na polici: „Prvobitno ovlašćenje dekretom od 23 Maja 1830“). Prepostavljamo da je društvo La Nationale koje se bavilo osiguranjem neživota osnovano 1820., na šta ukazuje pločica na jednoj od zgrada.

Polica opšteg osiguranja (Mixte complete), za rizik stalnog i potpunog invaliditeta, sa udjelom u dobiti. Trajanje osiguranja 20 godina, datum izdavanja se ne vidi, ali bi trebalo da bude 20.09.1932.

LA NATIONALE

AKCIOMARSKO DRUŠTVO ZA OSIGURANJE ŽIVOTA
BIVSA COMPAGNIE ROYALE ZA OSIGURANJE ŽIVOTA

DRUŠTVENI KAPITAL 75.000.000 franaka

Prvobitno ovlašćenje dekretom od 23. Maja 1830, a potvrđeno u smislu Zakona od 17. Marta 1905, Ministarskim rešenjem od 13. Marta 1907. god.

2. ULICA PILLET-WILL, U PARIZU

UPRAVNI ODBOR

Predsednik :

PILLET-WILL (istrožnik Frédéric);

g-g-

VERNES (Philippe), član bankarske firme Vernes i kompanija, bankar;
MONNIER (Louis), član bankarske firme Noéfize i kompanija, bankar;
FRÉDÉRIC-MOREAU (Frédéric), civilni rudarski inžinjer;
ROTHSCHILD (Baron Robert od), bankar i civilni rudarski inžinjer;
MALLETT (Frédéric), član bankarske firme Mallet Frères i kompanija, bankar;
DE WITT-GUIZOT (François);
TRÉLAT (Marcel), član Upravnog odbora Društva tuniskih željeznica i počasni član Državnog saveta;

UPRAVNI ODBOR

Polpredsednik :

RAY (Georges), počasni direktor Društva La Nationale;

g-g-

TEISSIER (Georges), počasni predsednik Društva južnih željeznica i počasni član Državnog saveta;
HOTTINGER (Baron), bankar;
CORDIER (Gabriel), Guverner Francuske Banke i predsednik Upravnog Odbora Društva željeznica Pariz-Lyon-Sredozemno More;
RENAUDIN (Maxime), biv. inspektor finansija, predsednik Upravnog Odbora Društva istočnih željeznica;
BOUCERET (Jacques);
L'AIGLE (istrožnik od).

Direktor : G. GRIMPREL (Maurice) — Pomočnik Direktora : G. AMBROSELLI (Léon)

POLICA OPŠTEG OSIGURANJA (MIXTE COMPLÈTE)

Koja garantuje rizik stalnog i potpunog invaliditeta
sa udelom u dobiti.

POLICA

OSIGURANA SUMA

Nº 582 803

Dinara 20.000

TRAJANJE OSIGURANJA

Dinara 20.000

20 godina -----

20 PREMIJA godišn.

Dinara 990,80

Državna taksa

Dažbina

Svega 990,80

OSIGURANI

ROK OSIGURANJA

ROKOVI PLAĆANJA

Gospodin ERCEG

Zevđene 1/8 1932

Lazar

20.000 septembra 1952g

20.000 septembra 247,70

Prva tromesečna uplata 247,70

Državna taksa 33 " decembra " "

Rodjen 31/12/1895

Dažbina 60 " marta " "

Cena police 30 " jun " "

Svega dinara 370,70 " " "

Godine starosti 37 godine

CENA POLICE 30---DINARA

Feniks, zlosretno društvo sa sjedištem u Beču čiji je krah 1936. označio početak jedne nove ere u osiguranju na ovim prostorima.

Osiguranje života za supružnike iz Šibenika, s tim da je suprug bio elektrotehnički inžinjer, dok se za suprugu navodi samo da je supruga elektrotehničkog inžinjera.

Polica je datirana 24.05.1934., počela je 01.05.1931., a istek je bio 01.05.1956., znači trajanje je bilo 25 godina.

Ljubljana
Podružnica:

FENIKS

DRUŠTVO ZA OSIGURANJE ŽIVOTA

u BEĆU

RAVNATELJSTVO ZA KRALJEVINU JUGOSLAVIJU

u BEOGRADU

DRŽAVNU-BILJEGOVINU PLAĆA
DRUŠTVO NEPOSREDNO.

OSNOVANO 1882. GODINE

UPLAĆENA DIONIČKA
GLAVNICA DIN 32.000.000.—

REŠENJEM MIN. TRG. I IND. VI. BR. 4625/1922 ODOBREN JE RAD DRUŠTVU U KRALJEVINI JUGOSLAVIJI.

POLICA br. 8,020.273 III

Osigurač: Gospodin inžinjer Ivan Benković
 Osiguranik: elektroteh. inžinjer u Šibeniku, rođen dne 25. maja 1900.
 i gospodja Antonije Benković, supruga elektroteh. inžinjera u Šibeniku, rođena dne 15. maja 1901.
 Korisnik: u slučaju dočvijenja: gospodin inžinjer Ivan Benković.
 u slučaju smrti: jedan od oba osiguranika preživljeli član.

Društvo za osiguranje života „FENIKS“ u Beću obvezuje se na temelju stavljenih ponude pod narednim opšim i posebnim uvjetima isplati dne 1. maja 1956. — pedeset išešte. —

ako oba osiguranika budu radna na životu svetu od

Din 50.000. —, slovima dinara P E D E S E T I L J A D A. —

a u slučaju ranije smrti jednoga od oba osiguranika odmah poslije njegove smrti svetu, koja je za 25% viša nego do vremena smrti jednoga od oba osiguranika ukupno plaćenih čistih premija, no ipak najmanje svetu od Din 25.000. —, slovima dinara D V A D E S E T I P E T I L J A D A. —

Osiguranje je sklopljeno uz godišnju premiju od Din 1.332.80. — pribrojivši nužne pristojbe (član 13. općih uvjeta). Premije se imaju platiti unaprijed četvrt godišnjim obrocima po Din 333.20. — počevši od 1. maja 1956. — tokom 25/dvadesetipet/ godina, a u slučaju ranije smrti jednoga od oba osiguranika samo do konca one godine osiguranja, u kojoj je umro.

U Beogradu, dne 24. maja 1956.

4

Društvo za osiguranje života FENIKS
u Beću
Ravnateljstvo za kraljevinu Jugoslaviju
u Beogradu

Oznaka društva počinje tek po uplati premije, koja se potvrđuje posebnom nadražom.

Samu predaju police još ne obvezuje dražtu.

Na uvaženje!

Svaki društveni organ ima pismenu punomoć, iz koje se vidi opseg njegovih ovlaštenja. S tim se on ponosno mora istaknuti, i svaki osigurač neka izvodi rabišterat, da mu pokaze punomoć.

Osigurač može svakog zatražiti od društva o svom trošku pregled očitovanja, koja je dao društvo u vezi sa svojim osiguravačkim ugovorom.

Hep.

Napretkova zadruga za osiguranje, štednju i privredu z.s.o.j. Zadružna središnjica u Sarajevu

Polica (Osiguravačka isprava) za osiguranje života trgovca iz Sarajeva, poništена i zamijenjena drugom policom. Trajanje osiguranja 20 godina. Izdata u Sarajevu, 05.01.1937.

Zanimljiv je tekst u zaglavlju: „Osiguranjem života i imovine kod Napretkove zadruge ispunjavate jednu od prvih dužnosti prema sebi i svojima u okviru svojih dužnosti prama narodu“.

Uz likove na polici koji bi mogli oličavati mudrost, ilustrirane su i dvije nekretnine Napretkove zadruge, vlastita palača u Sarajevu na adresi Aleksandrova 52, broj telefona 406, te Glavna podružnica u Zagrebu, Varšavska ulica 11., telefon 6834.

Gč. Čjenik B-I. sa ljevičničkom pregleđbom

Broj police: 15-273

Osiguravačka isprava.

Na osnovu osiguravačke ponude za osiguranje života, kojom se je osigurač obvezao na plaćanje ugovorenih premija, te se podstigao općenitim i posebnim uvjetima pravilnika "Napretkove zadruge" za redovito životno osiguranje, koji je oštampan na ovoj polici, i uže navedenih poslovnih uvjeta, osigurava "Napretkova zadruga" za osiguranje, štednju i privredu u Sarajevu z.s.o.j., uže navedenu osiguranu svetu na život osiguranika, te se obavezuje, da će tu svetu isplati pogodovniku prima slijedećim uvjetima u pretpostavci, da pravo na potraživanje osigurane sroće nije utrušeno ni iz bilo uznaka, navedeno u neprimu pravilnika za ovo osiguranje.

Osigurač: G. I smet Nijemčević

Osiguranik: G. I smet Nijemčević
Zvanje: trgovac
Boravište: Sarajevo = = = rodjen dan 12. XI. 1900. godine. navoda. = =

Osigurana srota:	30.000,- slov. tri deset tisuća dinara = = = = =
Početak osiguranja:	1. rujna susudateljstvo tri deset tisuća godina = =
	1. rujna susudateljstvo pedeset i trieste godine - - - ili odmah ako osiguranik prije umre. = = = =
Ispлатni rok:	DON/15/10/1937. poucom or 16.641-SND
Pogodovnik:	donosioč policij
Iznos premije:	114,- slov. stotinu šestnaest dinara = = = = = planac u mjesecnim obrocima najduže kroz 20 godine odnosno do ranije smrti osiguranika. = = = = =

Ova je polica izdana kao naknada pol. br. 12.675 uslijed pomaknuća početka osiguranja. = = = = =

Primitak prvog obroka u iznosu od Din 436.- za vrijeme
od 1. rujna 1936. do 1. siječnja 1937. ovime se potvrđuje.
U SARAJEVU, dne 5. siječnja 1937. NAPRETKOVA ZADRUGA
za osiguranje, štednju i privredu
z.s.o.j. u Sarajevu

Srbija, Prvo Srpsko Društvo za Osiguranje u Beogradu.

Prekrižen obrazac police osiguranja života.

Такса плаћена у готову.

СРБИЈА

ПРВО СРПСКО ДРУШТВО ЗА ОСИГУРАЊЕ

Полиса бр.

Осигурана сума

Тарифа

Динара:

Име дешета — користика:

Име осигураника — уговорача:

које је робено по исказу

који је робен по исказу

„СРБИЈА“ Прво Српско Друштво за Осигурање у Београду
осигурује по свој долиси на основу поднеше ионуде за осигурање од

193... суму од

Динара

на живош г.

под условима који су доле изложени, као и онима који су оштампани на унущашној српани ове полисе.

Осигурана сума исплаћује се именованом дешету

Осигурање почине да важи у једне у 19 часова
ако су испуњени захтеви чл. 1 услова
за осигурање жираја женској и касишада мушкија зечи. Годишња премија за ово
осигурање износи Динара

и илаже се у

рашама од Динара

и шо

сваке године до закључно

или до краја оне године осигурања, у којој је умро осигураник — уговорач.
Сва права која за време трајања овог осигурања им ове полисе присничу,
припадају само г.
да иренес ових права на другог пошребно је искленено одобрено друштву.

У Београду,

193...

„СРБИЈА“
ПРВО СРПСКО ДРУШТВО ЗА ОСИГУРАЊЕ

Srbija, Prvo Srpsko Društvo za Osiguranje u Beogradu.

Polica životnog osiguranja za šumskog referenta iz Sanskog Mosta i njegovu suprugu. Početak osiguranja je 01.08.1936., ponuda je datirana 08.06.1933., a sama polica izdata 10.03.1937. Isteček police je bio 01.08.1956.

Такса плаћена у готову.

СРБИЈА

ПРВО СРПСКО ДРУШТВО ЗА ОСИГУРАЊЕ

Полиса бр. 11198

Осигурана сума

Тарифа XX.

Дин. 21.150. без учешћа у добити

„Србија“ Прво Српско Друштво за Осигурање у Београду осигурава по овој полиси на основу поднете понуде за осигурање од 8. јуна 1933. суму од

Динара 21.150. Двадесет и један хиљада десет

на живот г. ЛАЗАРА ЕРЦЕГА шумског редовните из Санског Моста који је рођен по некаду 31. децембра 1895. у Бос. Новом и његовој жене г-ђи ВЈЈЕ ЕРЦЕГ која је рођена по некаду 15. децембра 1904. године у Бос. Новом под условима који су

ниже изложени као и онима који су оштампани на унущашкој странама ове полисе.

Осигурана сума исплаћује се 1. августа 1956. (педесетшесте) године самим осигураницима т. ј. господину ЛАЗАРУ ЕРЦЕГУ и његовој жене г-ђи ВЈЈИ ЕРЦЕГ ако они тај рок доживе. Умре ли један од осигураника пре тога рока, исплатиће се одмах надлежевом осигуранику осигурана сума по овој полиси.

Осигурање почиње да важи у подне у 12 часова 1. августа 1936. (тридесетшете) године ако су испуњени захтеви чл. I описаных услова за осигурање живота. Годишња премија за ово осигурање износи Дин. 1.345.20. односно Дин. 1.210.80. сагласно додатку број један хиљада који је оштампан на трећој страни ове полисе и издаје се

месечним прашама од Дин. 112.10. односно Дин. 100.90. такође сагласно одредбама у којима сваког првог у месецу сваке године до закључно 1. јула 1956. (педесетшесте) или до краја оне године осигурања, у којој је умрло лице на чијем је животу ово осигурање основано.

Сва права која за време трајања овог осигурања из ове полисе прописичи, заједнички г. ЛАЗАРУ ЕРЦЕГУ и његовој жене г-ђи ВЈЈИ, за пренос ових права на другога потребно је писмено одобрење Друштва.

Београд, 10 марта 1937.

СРБИЈА
ПРВО СРПСКО ДРУШТВО ЗА ОСИГУРАЊЕ

Jugoslavija, opće osiguravajuće društvo d.d., Beograd

Na osnovu ponude za osiguranje života od 14.12.1937., početkom 1938., tačnije 05.01.1938., izdata je polica broj 121.310 na kapital (osiguranu sumu) od 20.000 dinara, gdje je kao ugovarač nastupio zvaničnik-desetar iz Srbljana a osiguranik je bila njegova kći. Doživljenje je trebalo nastupiti na dan 01.02.1958.

Polica je izdata u Beogradu, a na njoj se nalazi i pečat Ravnateljstva Sarajevo.

Grafički je izmijenjena u odnosu na policu iz 1930., ispod natpisa Jugoslavija je crtež orla koji hrani svoje mlade. Očigledno se ukazivalo na snagu zaštitnika, a i društvo za osiguranje ima ulogu zaštitnika.

Državnu taksu plaća Društvo neposredno.

JUGOSLAVIJA

OPĆE OSIGURAVAJUĆE DRUŠTVO D.D.

POLICA BR. 121.510

TARIFA D.D. V.B.

Ugovarač: Gospodin A Ć I M D R L J A Č A, zvaničnik-desetar iz SRELAJANA, rođen prema iskazu 18 avgusta 1895 godine u RUDICAMA

Osiguranik: UGOVORAČEV DETE J E L K A

rođen prema iskazu 5 maja 1922 godine u RUDICAMA.

Korisnik u slučaju smrti UGOVORAČ odnosno njegovi ZAKONITI NASLEDNICI

u slučaju doživljaja: osigurano dete JELKA DRILJAČA.

Na osnovu podnijete ponude za osiguranje života od 14. decembra 1937 godine i ostalih izjava ugovarača i osiguranika datih u vezi sa ovom ponudom za osiguranje "Jugoslavija" Opće Osiguravajuće Društvo u Beogradu osigurava ovim policom pod općim i posebnim uvjetima osiguranja koji su odštampani i ispisani u samoj polici i u eventualnim dodacima uz nju, kapital od

DINARA /20.000.-/D V A D E S E T H I L J A D A

i obavezuje se da u granicama i na osnovu naprijed navedenih uvjeta osiguranja ovi kapital isplati korisniku u slučaju

doživljaja na dan 1. februara 1958/pedesetosme/ godine - ako osigurano dete toga dana bude u životu i ako je ugovorač bio u životu najmanje za vreme dva godine prethodna osiguranja, odnosno ako bi smrт osigurancu detetu nastupila pre 1. februara 1958/pedesetosme/ godine da sve do tada uplaćene čiste premije isplati korisniku u slučaju smrti odmah posle smrti osigurancu detetu; za slučaj paž da smrt ugovorača nastupi u toku prve dve godine trajanja osiguranja, vrednost isplate koju je Društvo dužno izvršiti korisniku u slučaju doživljaja na dan 1. februara 1958/pedesetosme/ godine, izražena je u klausuli na drugoj strani ove polise. Predviđena isplata korisniku u slučaju doživljaja vrši se bez obzira da li je u vreme isplate i ugovorač u životu ili ne.

Osiguranje počinje da važi u 12 sati u ponedeljek 1. februera 1938/tridesetosme/ godine - ako su ispunjeni zahajivi čl. 2. tač. 2. općih uvjeta ugovora za osiguranje života: Godišnja premija za ovo osiguranje iznosi ----- s t a n a ----- Dinara 975,60 ----- i plaća se u meseci obrocima od po Dinara 73,05 -----

Ugovorena premija plaća se svakog 1.og u mesecu ----- ugovorača svake godine do kraja one godine osiguranja u kojoj bi smrт osig. deteta ili osiguranki nastupila, a najdaje do 1. januara 1958/pedesetosme/ godine zaključno.

U Beogradu, 5. januara 1938.god.

JUGOSLAVIJA

Opće osiguravajuće društvo
Ravnateljstvo Sarajevo

"JUGOSLAVIJA"
Opće Osiguravajuće Društvo

Yay predst

Beogradska zadruga a.d. Odeljenje za osiguranje

Beogradska zadruga je osnovana 1882. godine, a njeni osnivači bili su Luka Ćelović i Đorđe Vajfert. Osiguranjem se počela baviti 1897., kroz odjeljenje za osiguranje za koje je bio zadužen Kosta Taušanović.

Polica životnog osiguranja na život inženjera iz Beograda, izdata na sumu od stotinu hiljada dinara. Početak osiguranja je bio u podne 01.08.1938., a trajanje do 01.08.1951. godine. Sama polica je datirana 14.07.1938.

Na polici je prikazan crtež palate Beogradske zadruge.

ОДЕЉЕЊЕ ЗА

ОСИГУРАЊЕ

На основу т.бр. 11 Задово о шакама државе на некој људској умртвачи.

Тарифа: У 11-15

Сума: 100.000,-

БЕОГРАДСКА ЗАДРУГА А.Д.

ПОЛИСА Бр. 5 2 0 7 4

Београдска задруга а.д., на основу понуде од 4. јула 1938. год. и оваштих услова штаманих и исписаних у свој болци, осигурала живот Господу АЛЕКСАНДРУ М. СИМИЋУ, никнега предувимача из Београда, рођен у Београду 29. јануара 1898. год. по имену и матове кћери ЈЕЛЕНИ, рођено 26. јула 1929. год. по исказу.

НА СУМУ ОД ДИНАРА 100.000,-

Осигурана сума ислашибе се х-циј ЈЕЛЕНИ на дан земе удаје и то најранije по извршетку њене 80 /двадесете/ године, а најкасније 1. августа 1958. год. На случај земе рангије смрти уговорена премија по тарифи изражена се уговорачу г. АЛЕКСАНДРУ М. СИМИЋУ.

Осигурање важи од 12 часова у дане 1. августа 1938. године искључиво је испуњен чл. 2 оваштих услова за осигурује живото.

Годишња премија овог осигурања износи Динара 7.200,-/седам хиљада двестотине/ која ће се плаќати у месечним раштама са дожбином по Динару 601,20 и по 1. сваког месеца до случаја рангије смрти уговорача г. АЛЕКСАНДРУ М. СИМИЋУ, или до дана исплате осигурале суме, најдвеје пак до 1. августа 1951. год.

Сва права, која се овом болцом дају, преде само за г. уговорача. За пренос овога права на друго лице, потребна је пријава Задрузи и присланак Задруге према чл. 4. и 5. оваштих услова.

Београд, 14. јула 1938.

Признаница прве уплате

Премија до 1/8/1938. г.	Дин. 600,-
Дожбина .	100,-
Држ. налог .	910,-
Свеса .	910,-
Капара .	-
Укупно за наплату Дин.	910,-

Потпуно скру јаштама сам под доказништвом
ГЕНЕРАЛНО ВАСТУПНИШТВО
за посредовање осигуравајућих ПОСЛОВА
БЕОГРАДСКЕ ЗАДРУГЕ

Dunav osiguravajuće dioničarsko društvo u Zagrebu, osnovano 1920.

Polica životnog osiguranja na život jednog gostoničara iz Sarajeva, s osiguranom glavnicom (osiguranom sumom) od 85.000 dinara. Polica je datirana 31.03.1939., s početkom osiguranja 01.04.1939., a istekom 01.08.1982.

„Ova glavnica isplatit će se dne 24. augusta 1982. Osiguraniku, a za slučaj da on prije umre, odmah njegovoj supruzi gospodji Danici Knezović, rođ. Klaijinčić odn. u slučaju njene ranije smrti zak. djeci na jednakе dijelove.“

262. Štampani osiguranički list.

Police
broj: 20.142

Tarif.

Osigurana
glavnica: Din 55.000.-

godišnje
trajanje: 13

Osiguranik: hrvatski pionir
M. Knežević,
Sarajevo,
rodjen: prema izjavi dne 24. augusta 1892.

„DUNAV“ osiguravajuće dioničarsko društvo osigurava na temelju ponude i svih ostalih izjava, prema uvjetima osiguranja, oписанim na ovoj polici, u koliko nisu preinačeni, prošireni ili dokinuti pisanim posebnim uslovima, glavnici od

Dinara osamdeset pet hiljada.
Ova glavnica isplatit će se dne 24. augusta 1983. osiguraniku, a za slučaj da on prije umre, oliman njegovoj supruzi raspodjeli Danici Knežević, rođ. Klarićinici odnosno slijedeći njene smrti neki dijeli na još neka dijelove.

Za ovo osiguranje imade se plaćati mjeseca godišnja premija od Din 287,-
koja dospeva dne svakoga prvoga u mjesecu
svake godine do smrti osiguranika ili najduže do uključivo dne 1. augusta 1982.

Posebni uslovi:

Početak osiguranja 1. aprila 1939.

U Zagrebu, dne 1. marta 1939.

Premija od 1.4.39 do 1.5.39. Din 287,-

Posebna premija " "

Pristojba za policiju (državnu taku*) Din 87,-

Kapar Din 100,-

Plaćena dne 10.4.39.

„DUNAV“
osiguravajuće dioničarsko društvo.

Debelj

Državni osiguravajući zavod, naziv dobio 1946.

Nepotpunjen obrazac police životnog osiguranja Državnog osiguravajućeg zavoda.

DRŽAVNI OSIGURAVAJUĆI ZAVOD

POLICA OSIGURANJA ŽIVOTA

BROJ _____ TARIFA _____ TRAJANJE OSIG. _____ GOD.

UGOVARAČ _____

OSIGURANIK _____

KORISNIK { za slučaj doživljaja _____
                          { za slučaj smrti _____

Na osnovu podnijete ponude i liječničkih izvještaja, kao i ostalih pismenih izjava ugovarača i osiguranika danih u vezi s ovom ponudom, a prema Pravilima za osiguranje života s liječničkim pregledom i eventualnim posebnim uvjetima, koji su otisnuti i napisani u ovoj polici,
DRŽAVNI OSIGURAVAJUĆI ZAVOD SE OBVEZUJE ISPLATITI IZNOS OD

DINARA

(I slovima _____)

Godišnja premija iznosi _____ dinara i plaća se unaprijed
do 19 ____ godine, odnosno do smrti osiguranika, ako ova
nastupi prije tega roka, u _____ obroćima po _____
dinara, koji dospijevaju _____ svake godine
trajanja osiguranja.

Osiguranje stupa na snagu u 24 sata dana 19 ____
godine u koliko su ispunjeni uvjeti iz člana _____ stava _____ Pravila.

19 ____ god. DRŽAVNI OSIGURAVAJUĆI ZAVOD
U _____ DIREKCIJA ZA NR. _____

UPOZORENJE: Ako se sadržaj police razlikuje od sadržaja ponude za osiguranje, ugovarač može staviti prilog na svaku očitovanju u roku od mjesec dana po primitu police, a ukoliko to ne učini, smatra se, da se prešutno suglasio u cijelosti sa sadržajem police.